

Postbus 5050

NL-3502 JB Utrecht

+31 30 87 820 87

www.AeQui.nl

info@AeQui.nl

Bachelor Accountancy

De Haagse Hogeschool

Adviesrapport van de beoordeling bestaande opleiding
5 juni 2025

Colofon

Instelling en opleiding

De Haagse Hogeschool

Den Haag

Instellingstoets Kwaliteitszorg: ja

Opleiding: Bachelor Accountancy

Locatie: Den Haag

Variant: Voltijd

ISAT-nummer: 34406

Visitatiepanel

Raoul van Aalst, voorzitter

Jordy Vissenberg, deskundige

Ömer Erhotamis, deskundige

Jasmijn Olsthoorn, student-lid

Yvet Blom, secretaris

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Samenvatting

Op 5 juni 2025 is de bacheloropleiding Accountancy van de Haagse Hogeschool gevisiteerd. Het totaaloordeel van het panel is positief.

Beoogde leerresultaten

De Haagse Hogeschool leidt met de vierjarige bachelor Accountancy studenten op voor de controle-, samenstel- en adviespraktijk. De opleiding is gebaseerd op de landelijke eindkwalificaties (BOP-AC), die voldoen aan de eisen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) en aantoonbaar aansluiten bij het bachelorniveau (NLQF 6) en de Dublin descriptoren. Het programma kent een eigen profilering, vormgegeven door de drie pijlers toepassingsgerichtheid, informatietechnologie en public responsibility die volgens het panel relevant en goed doordacht zijn. Vertegenwoordigers uit het beroepenveld bevestigen de goede aansluiting van het programma op de praktijk. Het panel vindt het positief dat de Haagse Hogeschool de eindkwalificaties en het curriculum in de tweede helft van 2025 zal herzien met als doel het programma flexibeler en meer studentgericht te maken. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

De bachelor Accountancy is een gedegen en samenhangend programma. De opleiding kent een logische opbouw met goed uitgewerkte leerlijnen, gericht op het opdoen van vakinhoudelijke kennis (de CEA-eindtermen), vaardigheden (de gedragskenmerken), onderzoeksvaardigheden en het toepassen van kennis, vaardigheden, en onderzoek in de praktijk. Studenten werken vanaf het begin aan beroepsproducten die aansluiten op de beroepstaken. De opleiding heeft een heldere onderzoekslijn, waarin studenten stapsgewijs kennismaken met de

onderzoekscyclus. Het panel adviseert de lectoren sterker te betrekken bij het onderwijs en studenten actiever op het bestaan van lectoraten te wijzen. De didactische aanpak is activerend en toepassingsgericht, met veel aandacht voor formatief handelen. Het beroepenveld is nauw betrokken bij het verzorgen van het onderwijs, onder meer via stages, praktijk- en afstudeeropdrachten en het verzorgen van gastcolleges. Daarnaast vindt intensieve samenwerking plaats door onderwijs te ontwikkelen in co-creatie met het beroepenveld, namelijk via de praktijklerenmodule en de adoptiemodules. Docenten zijn inhoudelijk deskundig, didactisch gekwalificeerd en hebben nauwe contacten met het werkveld. Studenten ervaren hen als deskundig, betrokken en goed benaderbaar, maar ervaren soms verschillen in de begeleiding. Het panel adviseert om aandacht te besteden aan deze verschillen en de onderlinge afstemming binnen het docententeam te versterken. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

De bacheloropleiding Accountancy hanteert een adequaat en goed doordacht toetsbeleid. De visie op toetsing is in lijn met de onderwijspraktijk en draagt bij aan het leerproces van studenten. Het toetsprogramma is zorgvuldig opgebouwd rondom leerdoelen die borgen dat de CEA-eindtermen en gedragskenmerken worden gerealiseerd. Het panel is positief over de aandacht voor praktijkgerichtheid en de formatieve feedbackmomenten. De toetsbelasting onder studenten is momenteel groot. Het panel adviseert om kritisch te kijken naar de opbouw van het toetsprogramma, het aantal summatieve

toetsen te beperken en meer ruimte te creëren voor verdiepende leeractiviteiten. De waarborging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling is goed georganiseerd. Het panel is te spreken over de actieve rol van de Examencommissie, die haar wettelijke taken serieus neemt en goed op de hoogte is van relevante ontwikkelingen. Daarnaast zorgen het vierogenprincipe, beoordelingsformulieren en de betrokkenheid van interne en externe commissies (waaronder de Toetscommissie, Redactiecommissie en LCE) voor een sterke kwaliteitswaarborging. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerwerken van de bachelor Accountancy zijn op bachelorniveau gerealiseerd. De werken zijn van goede kwaliteit en sluiten aan bij de beroepspraktijk. Het panel vindt het sterk dat de opleiding twee afstudeervarianten biedt. In de afstudeerwerken is de controlepraktijk nu nog onderbelicht. Dit is een aandachtspunt, omdat studenten geacht worden eindkwalificaties te behalen in zowel de controle- als samenstelpraktijk. Het panel adviseert de opleiding om bij de doorontwikkeling van het programma meer differentiatiemogelijkheden binnen de eindkwalificaties te creëren, bijvoorbeeld door specialiseringsroutes te ontwikkelen voor beroepsprofielen zoals auditing, controlling of samenstelpraktijk. De Examencommissie speelt

een actieve rol in het waarborgen van objectieve beoordelingen. De landelijke overall toets (LOAT) bevestigt het eindniveau. In het collegejaar 2024–2025 behoorde het slagingspercentage tot de top drie van hbo-accountancyopleidingen. Afgestudeerden vinden snel passend werk en voelen zich goed voorbereid op de beroepspraktijk. Vertegenwoordigers uit het beroepenveld bevestigen dat afgestudeerden goed voorbereid zijn op het beroepenveld, met een stevige theoretische basis, sterke praktijkgerichte vaardigheden en een kritische, onderzoekende houding. Het panel stelt daarmee vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Suggesties

Met het oog op de toekomst geeft het panel volgende suggesties ter overweging:

- Toetsbelasting - Reduceer het aantal summatieve toetsen en bekijk kritisch welke toetsen echt bijdragen aan het leerproces. Verminder de focus op kennistoetsen en creëer meer ruimte voor verdiepend leren om duurzame kennisontwikkeling te bevorderen.
- Draagvlak curriculumherziening - Investeer actief in het creëren van draagvlak onder docenten voor de aanstaande curriculumherziening. Zorg ervoor dat docenten zich mede-eigenaar voelen van de veranderingen naar aanleiding van de herijkte onderwijsvisie.

Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft het panel een positief advies inzake de accreditatie van de opleiding Accountancy.

Namens het voltallige visitatiepanel,
Utrecht, september 2025

Raoul van Aalst
Voorzitter

Yvet Blom
Secretaris

Inleiding

Profiel

Instelling

De Haagse Hogeschool bestaat uit verschillende faculteiten, lectoraten en ondersteunende diensten. Bijna 25.000 studenten volgen op vijf vestigingen een Associate degree, bachelor, master, of post-hbo-opleiding. Er werken ruim 2.700 medewerkers aan de Haagse Hogeschool, waarvan 65% in een onderwijzende functie en 35% in een ondersteunende functie.

De bacheloropleiding Accountancy valt, samen met de opleidingen Finance & Control (Associate degree en bachelor), Commerciële Economie, International Business en Ondernemerschap & Retail Management, onder de Faculteit Business, Finance & Marketing (BFM). Het onderwijs is praktijkgericht en wordt versterkt met toegepast onderzoek vanuit diverse lectoraten. Een van de lectoraten, het lectoraat New Finance, werkt nauw samen met de bachelor Accountancy aan onderzoeken op het gebied van 'Integrated Reporting' en 'Long Term Value Investing'.

Opleiding

De Nederlandstalige bacheloropleiding Accountancy van De Haagse Hogeschool is een vierjarige voltijdopleiding van 240 EC. De bachelor leidt studenten op voor de controle-, samenstel- als adviespraktijk. Studenten verwerven vakinhoudelijke kennis in combinatie met vaardigheden op het gebied van ICT, financiële software, sociale communicatie, ethiek en relevante wet- en regelgeving.

Het curriculum is logisch opgebouwd en wordt gekenmerkt door de toenemende complexiteit en zelfstandigheid. Elk studiejaar bestaat uit twee semesters van elk 30 EC. Tijdens de semesters wordt praktijkgericht gewerkt aan

beroepsproducten, waardoor studenten de theorie kunnen toepassen op realistische beroepssituaties.

Het eerste jaar (propedeuse) richt zich op kennismaking met het vakgebied accountancy en het leggen van een stevige theoretische basis. In de drie daaropvolgende jaren vindt geleidelijk verdieping plaats. In het derde jaar lopen studenten stage. Het vierde jaar staat in het teken van de landelijke overall toets (LOAT) en de afstudeerfase. De eindkwalificaties van de bachelor Accountancy zijn gekoppeld aan de landelijke CEA-eindtermen en gedragskenmerken van het Beroeps- en Opleidingsprofiel Accountancy (BOP-AC).

De visitatie

De Haagse Hogeschool heeft AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijk en ter zake kundig panel samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie is uitgevoerd op basis van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De instelling heeft een erkenning ITK, en daarom zijn vier standaarden getoetst. Het panel heeft zich tijdens het voorbereidend overleg en afsluitend bij de oordeelsvorming georiënteerd op het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. De benodigde kennis daarvoor was aanwezig in (een deel van) het panel.

Er is een open spreekuur ingesteld voorafgaand aan de visitatie, hiervoor zijn geen aanmeldingen geweest.

Tijdens de vorige visitatie zijn aanbevelingen voor verdere ontwikkeling gedaan. De opleiding heeft daarop actie ondernomen (zie bijlage 3). Het panel heeft deze opvolging integraal betrokken in haar overwegingen bij de huidige beoordeling.

Het panel heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; het panel heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie

is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies.

Deze rapportage is in concept aan de opleiding toegestuurd; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding zal een ontwikkelgesprek plaatsvinden in het najaar van 2025. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De Haagse Hogeschool leidt met de bachelor Accountancy studenten op voor de controle-, samenstel- en adviespraktijk. Een afgestudeerde bachelor Accountancy van de Haagse Hogeschool is een generalist die beschikt over een brede, gedegen kennisbasis, een onderzoekende en lerende houding en het vermogen om theorie en praktijk met elkaar te verbinden. Afgestudeerden onderscheiden zich in de beroepspraktijk door de bovengemiddelde ICT-vaardigheden en het vermogen om ethisch en professioneel-kritisch te handelen.

Beoogde eindkwalificaties

De Haagse Hogeschool heeft voor het opleidingsprofiel van de bachelor Accountancy het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel Accountancy (BOP-AC) als uitgangspunt genomen. Het BOP-AC is in 2017 opgesteld door het AC-scholenoverleg in samenspraak met de Nederlandse Beroepsvereniging Accountancy (NBA), de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) en het beroepenveld. Het landelijk BOP-AC bevat de beoogde eindkwalificaties voor afgestudeerde bachelors, bestaande uit:

- vier beroepstaken: (1) Controle (Assurance), (2) Administratieve dienstverlening, (3) Bedrijfseconomische advisering en (4) Fiscale advisering, afgeleid van de beroepsprofielen van de NBA;
- CEA-eindtermen en de bijbehorende Common Body of Knowledge (CBok), vastgesteld door de CEA.
- gedragscompetenties, geformuleerd door de NBA en gegroepeerd in vier overkoepelende gedragskenmerken: (1) professionele houding, (2) lerend en reflecterend

vermogen, (3) onderzoekend en ondernemend gedrag en (4) communicatieve vaardigheden.

De eindkwalificaties in het landelijk BOP-AC zijn gekoppeld aan de Dublin descriptoren en hbo-kernkwalificaties op niveau 6. De door de CEA vastgestelde eindtermen bepalen de inhoud van een groot deel van het programma (140 EC van de 240 EC in totaal). De eindtermen zijn gebaseerd op internationale standaarden en regelgeving.

Eigen profilering

Elke Nederlandse bacheloropleiding Accountancy heeft 100 EC vrije ruimte voor eigen profilering. In nauwe samenspraak met de Beroepenveldcommissie (BVC) heeft de Haagse Hogeschool gekozen voor drie duidelijke pijlers. De Haagse Hogeschool leidt studenten op die:

- zich kenmerken door theorie en praktijk met elkaar te verbinden (toepassingsgerichtheid);
- te herkennen zijn aan de bovengemiddelde ICT-vaardigheden (informatietechnologie);
- zich onderscheiden dankzij hun professionele houding en gedrag, en het vermogen om ethisch en professioneel-kritisch te handelen (public responsibility).

De drie pijlers vormen samen met de eindkwalificaties uit het landelijke profiel de inhoud van het curriculum (zie Standaard 2).

Herziening eindkwalificaties

De eindkwalificaties voor de bachelor Accountancy worden op landelijk niveau herzien vanwege ontwikkelingen in de sector op het gebied

van toenemende digitalisering, strengere wet- en regelgeving (zoals de Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) en een groeiende focus op advieswerk. Het AC-Scholenoverleg, de Commissie Eindtermen Accountancy en de Nederlandse Beroepsvereniging Accountancy werken daarom aan een actualisatie van het landelijk BOP-AC en de bijbehorende eindtermen. Publicatie van het nieuwe BOP-AC wordt medio 2025 verwacht; de herziene eindtermen in de zomer van 2026.

Herziening curriculum

De Haagse Hogeschool bereidt een gefaseerde herziening van het curriculum van de bachelor Accountancy voor. Aanleiding voor de herziening zijn de landelijke actualisatie van de eindkwalificaties, evenals een nieuw Instellingsplan 2023-2028 en een herijkte onderwijsvisie.

Een van de kernambities uit de onderwijsvisie van de Haagse Hogeschool is het mogelijk maken van persoonlijke leerpaden voor studenten. Persoonlijke leerpaden stellen studenten in staat hun eigen leerroute te bepalen en gemakkelijk over te stappen tussen verschillende opleidingen binnen de hogeschool. Om het invoeren van persoonlijke leerpaden te realiseren gaat de Haagse Hogeschool werken met leeruitkomsten en gestandaardiseerde eenheden van 5 ECTS. De gefaseerde implementatie van het nieuwe curriculum start naar verwachting in 2026. Na publicatie van de nieuwe CEA-eindtermen volgt een aanvullend integratietraject.

Beroepenveld

De bachelor Accountancy onderhoudt, onder meer via de Beroepenveldcommissie (BVC), goede relaties met het beroepenveld. De BVC vertegenwoordigt zowel de Big Four (Deloitte, KPMG, EY en PwC) als middelgrote en kleine accountantskantoren, de overheid en de brancheorganisatie SRA. De BVC komt ten minste drie

keer per jaar bijeen en adviseert het management van de bachelor op het gebied van trends en ontwikkelingen vanuit de praktijk. Samenwerking met het beroepenveld komt tevens tot uiting via stages, praktijk- en afstudeeropdrachten en het verzorgen van gastcolleges. Daarnaast vindt intensieve samenwerking plaats door onderwijs te ontwikkelen in co-creatie met het beroepenveld, namelijk via de praktijklerenmodule en de adoptie-modules (zie ook standaard 2).

Tijdens het locatiebezoek sprak het panel met leden van de BVC. Zij spraken hun waardering uit voor de stevige theoretische basis en de sterke praktijkgerichtheid van het curriculum van de bachelor Accountancy. Studenten ontwikkelen gedegen vakken op het gebied van boekhouden en ICT-vaardigheden en leren deze kennis adequaat toe te passen in de beroepspraktijk. Beroepenveldpartners geven aan dat zij de samenwerking met de Haagse Hogeschool als waardevol ervaren. Ze vinden het positief dat ze een actieve rol kunnen spelen tijdens het leerproces van studenten. Daarnaast vinden ze dat de Haagse Hogeschool adequaat omgaat met hun feedback over de opzet en inhoud van het programma.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de Haagse Hogeschool met de bacheloropleiding Accountancy een sterk praktijkgerichte opleiding aanbiedt. De Haagse Hogeschool leidt studenten op tot breed inzetbare professionals, met een stevige kennisbasis, een onderzoekende en lerende houding en het vermogen om theorie en praktijk met elkaar te verbinden.

De beoogde eindkwalificaties van de bachelor Accountancy zijn gebaseerd op het landelijke BOP-AC en omvatten de vier beroepstaken, de gedragscompetenties, de CEA-eindtermen en

het bijbehorende CBoK. Deze eindkwalificaties voldoen aan de eisen van de NBA en CEA, zijn geformuleerd op niveau 6 van het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF) en sluiten aan bij de Dublin descriptoren en de wettelijke beroepsvereisten. De profileringspijlers die in samenspraak met de BVC zijn gekozen, zijn goed doordacht en relevant voor de praktijk.

Het panel waardeert de nauwe en structurele betrokkenheid van het beroepenveld. De BVC is deskundig en actief, en vormt een relevante afspiegeling van het beroepenveld. Naast de formele overlegmomenten, voorzien de beroepenveldvertegenwoordigers de Haagse Hogeschool regelmatig van inhoudelijke feedback. De vertegenwoordigers voelen zich gehoord en erkend. De vertegenwoordigers van de BVC waar het panel tijdens het locatiebezoek mee sprak zijn positief over de aansluiting van de bachelor op de beroepspraktijk. Sterke

onderscheidende kenmerken van Accountancy studenten van de Haagse Hogeschool die door het beroepenveld zijn genoemd, zijn de gedegen vakkennis op het gebied van boekhouden en ICT-vaardigheden en het vermogen om de theorie aan de praktijk te koppelen.

Het panel stelt vast dat de Haagse Hogeschool zowel adequaat anticipeert op ontwikkelingen binnen het onderwijs als de praktijk. Er wordt op dit moment aan een gefaseerde herziening van de eindkwalificaties en het curriculum (2025-2026) gewerkt. In lijn met de herijkte onderwijsvisie zal de Haagse Hogeschool in het nieuwe curriculum ruimte maken voor persoonlijke leerpaden voor studenten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De bachelor Accountancy is een vierjarig programma dat bestaat uit 240 ECTS. Gedurende het programma verwerven studenten inhoudelijke accountancy vakkennis, in combinatie met kennis en vaardigheden over ICT en financiële softwareprogramma's. Daarnaast doen studenten sociale vaardigheden op en leren ze over ethiek en wet- en regelgeving binnen het vakgebied accountancy.

Curriculum

Het curriculum is logisch opgebouwd in complexiteit en zelfstandigheid, en verdeeld in twee semesters per jaar van elk twintig weken. Elk semester telt 30 studiepunten, en kent twee (deel)blokken. Binnen een semester wordt onderscheid gemaakt tussen vakken van zeven weken en vakken van veertien weken.

Jaar 1, de propedeuse, is gericht op oriëntatie op het beroep van accountant en het leggen van een stevige theoretische basis. In de drie daaropvolgende jaren vindt geleidelijk verdieping plaats. De eindkwalificaties zijn uitgewerkt in leerdoelen per module, met een expliciete koppeling naar de landelijke CEA-eindtermen en de gedragskenmerken uit het landelijk BOP-AC.

Leerlijnen

Het programma van de bachelor is opgebouwd met behulp van vier doorlopende leerlijnen: de conceptuele leerlijn, de vaardighedenleerlijn, de onderzoeksleerlijn en de integrale leerlijn. De conceptuele leerlijn richt zich op vakinhoudelijke kennis. In deze leerlijn zijn de landelijke

CEA-eindtermen en de profileringspijler Informatietechnologie verankerd. Studenten leren theorie, zoals boekhouden, jaarrekeningen maken, financieringsadvies en belastingaangifte, die essentieel is voor de accountancypraktijk. De Haagse Hogeschool heeft binnen de conceptuele leerlijn meer ruimte ingericht voor boekhouden dan de CEA voorschrijft. Die extra ruimte is vastgesteld op verzoek van de BVC en omdat boekhouden de basis vormt van de werkzaamheden van de accountant. In de conceptuele leerlijn komt tevens informatietechnologie ruimschoots aan bod via modules waar studenten werken met spreadsheet-, database-, documentatie- en auditsoftware. Daarnaast ontwikkelen studenten basiskennis op het gebied van programmeren en data-analyse.

In de onderzoeksleerlijn ontwikkelen studenten een onderzoekende houding en leren zij zelfstandig praktijkgericht onderzoek uitvoeren. De onderzoeksleerlijn kent een stapsgewijze opbouw: in de propedeuse staat het verwerven van informatievaardigheden en kritisch denken centraal; vanaf het tweede jaar werken studenten aan onderdelen van de onderzoekscyclus, zoals het formuleren van onderzoeksvragen en het uitvoeren van literatuuronderzoek. In de jaren twee, drie en vier vindt verdieping plaats en worden studenten voorbereid op het afstudeeronderzoek. Om bij te dragen aan de kwaliteit van de afstudeerwerken heeft de opleiding recentelijk geïnvesteerd in versterking van de onderzoekscyclus en intensievere begeleiding bij het opstellen van het afstudeervoorstel, met aandacht voor scherpere probleemstelling en methodische onderbouwing.

Het panel heeft onderzocht in hoeverre studenten en docenten betrokken zijn bij praktijkgericht onderzoek binnen de lectoraten. Uit gesprekken met docenten blijkt dat een deel van hen actief betrokken is bij onderzoek in samenwerking met het lectoraat New Finance. Daarbij zijn onderzoeksthema's geformuleerd die goed aansluiten bij actuele ontwikkelingen in de accountancysector, zoals Integrated reporting en Long term value investing.

Uit gesprekken met studenten blijkt echter dat zij over het algemeen niet goed op de hoogte zijn van de rol en functie van lectoraten binnen het programma. Docenten geven aan zich in te spannen om de lectoraten beter bij studenten onder de aandacht te brengen. In 2024-2025 voerden drie studenten een afstudeeronderzoek uit in samenwerking met een lectoraat, op het gebied van de Sustainable Development Goals.

De vaardighedenleerlijn is een nadere uitwerking van de overkoepelende gedragskenmerken 'communicatief' en 'professionele houding' uit het landelijk BOP-AC. Door de steeds verdergaande digitalisering wordt de adviesfunctie van een accountant steeds belangrijker. Voor het vervullen van een adviesfunctie zijn sociaal-communicatieve vaardigheden essentieel. Om die te ontwikkelen biedt de bachelor Accountancy in de vaardighedenleerlijn diverse modules aan op het gebied van communicatieve vaardigheden, zoals zakelijk rapporteren en samenwerken. In de vaardighedenleerlijn ontwikkelen studenten tevens vaardigheden die vallen onder de profileringspijler Public Responsibility. Studenten leren professioneel-kritisch te handelen, met aandacht voor hun rol in het maatschappelijk verkeer als accountant. Studenten leren hoe ze ethische dilemma's kunnen herkennen, afwegen en het belang van handelen naar de

geldende gedrags- en beroepsregels binnen de accountancysector.

In de integrale leerlijn staat de beroepspraktijk van de accountant centraal. Ieder semester werken studenten aan een of meer beroepstaken uit het landelijk BOP-AC. In de integrale leerlijn werken studenten aan een relevant beroepsproduct dat aansluit bij de betreffende beroepstaak binnen de accountantspraktijk. Tijdens het ontwikkelen van een beroepsproduct werken studenten integraal aan het toepassen van kennis uit verschillende vakgebieden, aan de ontwikkeling van vaardigheden en aan de leerdoelen uit de onderzoekslijn. Door beroepstaken een centrale plek in het programma te geven, ontstaat er samenhang tussen theorie en praktijk. Het panel kreeg tijdens het locatiebezoek, onder meer dankzij het bijwonen van een les van de module Beroepstaken in de praktijk, een goed beeld van het onderwijs binnen de integrale leerlijn. Tijdens de module bezoeken studenten zes weken lang accountantskantoren van verschillende grootte om te werken aan realistische casussen. Het panel heeft tijdens het locatiebezoek een sessie bij Deloitte bijgewoond, waar studenten aan een praktijkcasus werkten en een presentatie gaven over het verrichtte onderzoek.

Basisvaardigheden

De Haagse Hogeschool vindt het belangrijk dat studenten bij aanvang van de opleiding beschikken over een stevige basis in Nederlands, Engels en wiskunde. In de propedeuse wordt daarom voor alle studenten, ongeacht hun vooropleiding, een onderwijsprogramma aangeboden gericht op het versterken van deze basisvaardigheden. De aansluiting op mbo-hbo op deze vakgebieden bleek onvoldoende. Voor de module Financiële Wiskunde is in overleg met eerstejaarsstudenten met een mbo-dipoma het aantal contacturen voor hen uitgebreid van drie

naar vier per week, omdat de aansluiting vanuit het mbo op dit gebied onvoldoende bleek. Ook wordt in het eerste jaar structureel aandacht besteed aan studievastigheden in de module Professionele Vaardigheden, zodat studenten leren plannen en organiseren in een hbo-context.

Gemeenschappelijke propedeuse

Sinds het collegejaar 2022-2023 is het propedeusejaar van de bachelor Accountancy en de opleiding Finance & Control hetzelfde. De twee bachelors hebben de gemeenschappelijke propedeuse ontwikkeld vanwege de significante overlap tussen beide eerste jaren. Met de herontwikkeling van de propedeuse is het de bedoeling dat het gemakkelijker wordt voor studenten om in het eerste jaar van de ene naar de andere bachelor over te stappen indien gewenst. Door deze mogelijkheid aan te bieden aantrekkelijker te zijn voor aankomende studenten en de instroom te vergroten, en gedurende het programma een grotere nadruk op beroepsproducten te leggen zodat studenten werken aan een geïntegreerd geheel van kennis en vaardigheden.

Controle-, en samenstelpraktijk

Het viel het panel bij het bestuderen van het informatiedossier en tijdens gesprekken met het opleidingsmanagement, docenten, en vertegenwoordigers van de BVC op dat de nadruk binnen het programma vooral ligt op de samenstelpraktijk. De aansluiting van het programma op de samenstelpraktijk is dan ook sterk. Het panel signaleert echter wel dat de controlepraktijk tijdens de bachelor relatief onderbelicht is. Ook tijdens de gesprekken met onder meer het beroepenveld werd met name over de samenstelpraktijk gesproken. Het panel adviseert de Haagse Hogeschool om de aandacht binnen het programma voor de controlepraktijk te versterken.

Keuzeruimte

In het derde studiejaar krijgen studenten de mogelijkheid om minoren te volgen. Via keuzemodules van 3 EC kunnen studenten invulling geven aan hun interesses. Het staat studenten vrij om een module van een andere opleiding binnen de Haagse Hogeschool te volgen of deel te nemen aan verbredende extracurriculaire activiteiten, zoals de Commissie Onderwijskwaliteit of de Promotiecommissie. Een groot deel van de studenten kiest voor de keuzemodule 'Programmeren en Data-analyse' die een verdere verdieping biedt op de profileringspijler informatietechnologie.

In het vierde studiejaar is 15 EC gereserveerd voor een minor. Het landelijk hogeschoolbeleid schrijft 30 EC voor, maar de Haagse Hogeschool heeft besloten van deze norm af te wijken. De reden om af te wijken zijn de landelijke eisen aan het programma met de verplichte CEA-eindtermen van 140 EC waardoor er slechts 100 EC overblijft voor eigen profilering. Een minor van 30 EC zou te veel van deze vrije ruimte innemen. Een aantal minoren is door de opleiding zelf ontwikkeld. Te denken valt aan de minor Public Management en doorstroomminoren gericht op vervolgstudies tot Registeraccountant (RA) of MKB-accountant (AA) (zie ook het kopje instroom). Daarnaast kunnen studenten kiezen uit het hogeschoolbrede minorassortiment.

Stage

In het derde studiejaar lopen studenten stage bij een accountantskantoor of andere relevante organisatie, waar zij onder begeleiding praktijkervaring opdoen. De stage is gericht op het toepassen van theoretische kennis en vaardigheden in de beroepspraktijk en draagt bij aan de ontwikkeling binnen de drie kernvakgebieden van de opleiding: Audit & Assurance, Financial Accounting en ICAIS. Voorafgaand aan de stage geven studenten aan op welke eindtermen zij

zich willen richten. Tijdens de stage voeren zij werkzaamheden uit die aansluiten bij minimaal zes CEA-eindtermen, verspreid over de drie kerngebieden, met vanuit elk vakgebied ten minste twee eindtermen. De Haagse Hogeschool hanteert heldere kwaliteitseisen voor stageplaatsen en begeleiding. Indien nodig vindt vooraf een individuele toetsing plaats door de coördinator Externe Betrekkingen. De coördinator Externe Betrekkingen ondersteunt studenten onder meer bij het vinden van een geschikte stageplek.

Afstudeerfase

De afstudeerfase van de bachelor Accountancy bestaat uit 18 EC en vormt het afsluitende onderdeel van de bachelor Accountancy. Om de afstudeerfase succesvol af te ronden moeten studenten twee onderdelen uitvoeren. Het eerste onderdeel is het volgen van vier afstudeerworkshops en het schrijven van een afstudeervoorstel. De afstudeerworkshops zijn door de Haagse Hogeschool ontwikkeld om Accountancy studenten voor te bereiden op het schrijven van een afstudeervoorstel en het uitvoeren van een praktijkgericht afstudeeronderzoek. Het voltooien van deze workshops is een van de vier ingangseisen om aan het tweede onderdeel te mogen beginnen. De overige voorwaarden zijn: het behalen van de schrijfvaardigheidstoets (NLC1.t), het behalen van minimaal 111 studiepunten uit het tweede en derde jaar, en het succesvol afleggen van het landelijke OAT-examen. De Afstudeercommissie, die onder verantwoordelijkheid van de opleidingsmanager valt stelt vast of de student aan de vier ingangseisen voor de afstudeerfase voldoet en beoordeelt de afstudeervoorstellen. Na goedkeuring wijst de commissie een afstudeerdocent toe uit een lijst van examinatoren die is vastgesteld door de Examencommissie, voordat studenten aan het tweede onderdeel van de afstudeerfase mogen beginnen. Het tweede onderdeel betreft het

uitvoeren van het afstudeeronderzoek. Studenten kunnen kiezen tussen twee varianten: afstuderen met een scriptie of afstuderen met beroepsproducten (zie standaard 4).

Drempels

De opleiding hanteert ingangseisen voor enkele onderwijsmodules, zodat studenten steeds het vereiste kennisniveau hebben om de module succesvol te kunnen doorlopen. De ingangseisen zijn in overleg met de BVC opgesteld:

- Het bindend studieadvies (BSA): studenten moeten na het eerste jaar minimaal 50 ECTS behaald hebben.
- Toegang tot de module Beroepstaken in de Praktijk (jaar 2): studenten moeten eerst aantonen dat ze de benodigde theorie beheersen, voordat ze praktijkcasussen in de module Beroepstaken in de Praktijk mogen uitvoeren. De Haagse Hogeschool vereist een voldoende resultaat voor 2 van de 5 modules uit de conceptuele leerlijn.
- Toelating tot het landelijke examen LOAT: studenten moeten voldoende kennis hebben van de kernvakken en drie oefentoetsen met een voldoende hebben afgerond.
- Stage en afstuderen: hiervoor gelden de eerder beschreven aanvullende eisen, vastgesteld in overleg met de BVC, om de kwaliteit en voortgang van beide onderdelen te waarborgen.

Onderwijskwaliteit

De opleiding beschikt over een curriculumcommissie en een opleidingscommissie. De curriculumcommissie bewaakt de aansluiting van het onderwijsprogramma en de toetsing op de eindkwalificaties. Via toetsmatrijzen en een eindtermenmatrix beoordeelt de commissie of de leerdoelen per module op het juiste niveau zijn gekoppeld aan de CEA-eindtermen. Zo waarborgt de opleiding de inhoudelijke dekking en het niveau van het programma in lijn met de

landelijke beroepsvereisten. De opleidingscommissie (OC), bestaande uit studenten en docenten, fungeert als medezeggenschapsorgaan en bespreekt actuele onderwijskwesties, waaronder de uitkomsten van onderwijsevaluaties.

De opleiding monitort de onderwijskwaliteit systematisch via module-evaluaties en gesprekken met studenten. Na elke onderwijsperiode worden modules geëvalueerd via enquêtes en besproken met de Commissie Onderwijskwaliteit (COK), bestaande uit klassenvertegenwoordigers uit alle studiejaar. Hun kwalitatieve toelichting wordt meegenomen in de analyse van de evaluatieresultaten. Modulecoördinatoren formuleren waar nodig verbetermaatregelen, die na goedkeuring worden teruggekoppeld aan studenten. Na implementatie volgt opnieuw evaluatie om het effect van de maatregel vast te stellen.

Curriculumherziening

De Haagse Hogeschool bereidt een gefaseerde herziening van het curriculum van de bachelor Accountancy voor, gericht op het mogelijk maken van persoonlijke leerpaden voor studenten en de implementatie van de geactualiseerde eindkwalificaties. Persoonlijke leerpaden bieden studenten meer flexibiliteit om hun eigen leerroute te bepalen en maken overstappen tussen verschillende opleidingen binnen de hogeschool eenvoudiger. Om het invoeren van persoonlijke leerpaden te realiseren gaat de Haagse Hogeschool werken met programma-leeruitkomsten en gestandaardiseerde eenheden van 5 ECTS.

De bachelor Accountancy heeft samen met dertien andere opleidingen binnen het Hoger Economisch Onderwijs (HEO)-domein van de Haagse Hogeschool gezamenlijke leeruitkomsten geformuleerd voor de programmaonderdelen die overeenkomen. Begin 2025 is een

gap-analyse uitgevoerd tussen de domeinleeruitkomsten en de landelijke kaders. Naar aanleiding van de gap-analyse zijn opleidingsspecifieke leeruitkomsten opgesteld. De opleidingsspecifieke leeruitkomsten voor de bachelor Accountancy worden naar verwachting aan het eind van het studiejaar 2025 in concept vastgesteld.

In het kader van de aanstaande curriculumherziening heeft het opleidingsmanagement docenten uitgenodigd om actief deel te nemen aan het herzieningstraject. Er zijn slechts enkele docenten die zich voor deelname hebben aangemeld. Tijdens het panelgesprek met docenten kwam naar voren dat er bij sommige docenten sprake is van terughoudendheid om het curriculum te herzien. Het formuleren van leeruitkomsten en het werken met onderwijsenheden van 5 EC wordt als intensief en veeleisend ervaren.

Internationalisering

De bachelor Accountancy heeft in alle studiejaar leeractiviteiten opgenomen die gericht zijn op internationalisering. Studenten ontwikkelen onder meer interculturele vaardigheden tijdens de internationale casusweek in jaar 1 en de International Week in jaar 2. In jaar 3 kunnen studenten kiezen voor een Collaborative Online International Learning (COIL)-module die ontwikkeld is in samenwerking met een buitenlandse partnerinstelling. Tevens volgen alle studenten in het eerste en het tweede jaar de module Business English, gericht op effectieve communicatie in de internationale beroepspraktijk.

Didactiek

De bachelor Accountancy hanteert vier didactische uitgangspunten: 1) toepassingsgericht onderwijs, 2) activerend onderwijs, 3) inclusief onderwijs via een persoonlijke benadering en 4) de toetsing drijft leergedrag. Toepassingsgericht

onderwijs houdt in dat studenten direct de opgedane kennis toepassen in de praktijk. Dit uitgangspunt krijgt binnen de bachelor Accountancy vorm door gebruik te maken van beroepsproducten waarin studenten direct de theoretische kennis toe kunnen passen op realistische praktijksituaties. De opleiding werkt nauw samen met het beroepenveld, dat onder andere projectonderwijs begeleidt, praktijkcasussen ontwikkelt en zelfstandig onderwijsmodules verzorgt die het heeft geadopteerd.

De opleiding maakt gebruik van activerende onderwijsvormen. Daarbij valt te denken aan bijvoorbeeld werkcolleges, practica en casusonderwijs. Het programma bevat slechts in beperkte mate hoorcolleges; de nadruk ligt op interactieve werkvormen die studenten actief betrekken bij het leerproces. Het vierde didactische uitgangspunt 'Toetsing drijft leergedrag' houdt in dat toetsing als een krachtig middel wordt gezien om studiegedrag en -prestaties te sturen. De opleiding maakt gebruik van frequente toetsmomenten en biedt regelmatig formatieve feedback. Met behulp van feedback kunnen studenten hun leerproces bijsturen. Formatieve feedback vormt een vast onderdeel van het curriculum en wordt door studenten als waardevol ervaren. Tot slot is het onderwijs inclusief (het derde didactische uitgangspunt) door de persoonlijke benadering binnen de bachelor. De bachelor bestaat uit een relatief klein docententeam waardoor er sprake is van korte lijnen, veel informeel contact tussen studenten en docenten en actieve betrokkenheid bij de voortgang van studenten. Deze factoren dragen bij aan een leeromgeving waarin zowel docenten als studenten zich gekend en ondersteund voelen.

Instroom

Om toegelaten te worden tot de bachelor Accountancy van de Haagse Hogeschool moeten

studenten in het bezit zijn van een mbo-4-, havo- of vwo-diploma. Daarnaast kunnen ook 21-plussers instromen als ze de 21+ toelatingstoets met goed gevolg hebben afgelegd. De jaarlijkse instroom van de bachelor Accountancy ligt gemiddeld tussen de 113 en 133 studenten.

De Haagse Hogeschool hanteert een instroombeleid dat studiekeizers een realistisch en helder beeld van het programma biedt. Hiervoor wordt een breed scala aan voorlichtingsactiviteiten ingezet, zoals open dagen, proefstuderen, meeloopdagen, schoolbezoeken en de studiekeuzecheck. Voor studiekeizers die deze activiteiten in de beoogde volgorde doorlopen, functioneren ze als een trechter: zij maken eerst globaal kennis met de opleiding tijdens een open dag en kunnen zich vervolgens via verdiepende activiteiten verder oriënteren. Hoewel deelname aan deze activiteiten niet verplicht is, biedt deze opbouwende aanpak studiekeizers de mogelijkheid om een weloverwogen studiekeuze te maken.

Studenten die na afronding van de bachelor Accountancy willen doorstuderen tot Registeraccountant (RA) kunnen dit doen bij Nyenrode Business Universiteit. De Haagse Hogeschool heeft de doorstroomminor RA afgestemd op de RA-master van Nyenrode. Studenten zijn na het behalen van de bachelor, inclusief de doorstroomminor RA, direct toelaatbaar tot de master. Voor het beroep van Accountant-Administratieconsulent (AA) kunnen afgestudeerden via de AA-doorstroomminor direct doorstromen naar een post-hbo-opleiding AA of de praktijkopleiding Accountancy MKB.

Uit gesprekken met studenten blijkt dat zij zich bewust zijn van de doorstroommogelijkheden naar de RA-master van Nyenrode. De informatie over andere doorstroomroutes, zoals naar de VU of andere vervolgoopleidingen, is echter minder bekend. Studenten geven aan dat het niet

duidelijk voor hen is wat hun opties zijn als ze ervoor kiezen om de doorstroomminor niet te volgen. Op het gebied van de verschillende doorstroommogelijkheden ontbreekt overzichtelijke en tijdige communicatie.

Docenten

De bacheloropleiding Accountancy beschikt over een deskundig en betrokken docententeam. Het team bestaat uit 19 docenten (14,1 fte) die gezamenlijk met collega's van de bachelor Finance & Control worden aangestuurd door één managementteam. In totaal zijn circa 65 docenten (ongeveer 51 fte) inzetbaar binnen beide opleidingen. De gedeelde aansturing biedt flexibiliteit op het gebied van inzet, bevordert kennisdeling en levert efficiencyvoordelen op.

De docenten die het onderwijs van de bachelor Accountancy verzorgen zijn vakinhoudelijk deskundig en beschikken vrijwel allemaal over een masterdiploma en de Basiskwalificatie Examinering. Een groot deel van de docenten is afkomstig uit de beroepspraktijk en heeft dus relevante werkervaring in de accountancysector. Twee van de 19 docenten werken naast hun werk op de hogeschool ook als zelfstandig accountant. Docenten dragen bij aan het up-to-date houden van het curriculum door met verschillende praktijkpartners de inhoud van onderwijsmodules af te stemmen. Op die manier blijven de docenten op de hoogte van actuele ontwikkelingen in het werkveld.

Studenten ervaren de docenten over het algemeen als benaderbaar, behulpzaam en ondersteunend. Ze waarderen de bereidheid van docenten om mee te denken en vragen te beantwoorden. Tegelijkertijd geven studenten aan verschillen te zien in de mate en wijze van ondersteuning. De meeste docenten reageren snel en verstrekken duidelijke informatie, maar in

enkele gevallen moeten studenten herhaaldelijk om een reactie of toelichting vragen.

De Haagse Hogeschool ondersteunt docenten bij het versterken van hun vakinhoudelijke, beroepsgerichte, didactische en toetsdeskundigheid. In het kader van de Haagse Dialoog stellen docenten jaarlijks een plan op voor de inzet van uren voor deskundigheidsbevordering. Dit plan richt zich op één van de vijf docentrollen die de hogeschool heeft geformuleerd. In overleg met de leidinggevende bepalen docenten, op basis van deze rollen, hun ontwikkelwensen. De beschikbare uren worden onder andere besteed aan vakinhoudelijke of didactische trainingen en specifieke opleidingen. Daarnaast organiseert de hogeschool studiedagen, themabijeenkomsten en opleidingsvergaderingen waarin actuele onderwijsvraagstukken centraal staan.

In het collegejaar 2024-2025 heeft de opleiding alle docenten een basistraining AI-awareness aangeboden tijdens een studiedag. Vanaf het komende collegejaar worden zowel de vervolgentraining AI-geletterdheid als de CGI-training structureel opgenomen in het professionaliseringsaanbod. Dit sluit aan bij de nieuwe onderwijsvisie, waarin toetsing met beroepsproducten een grotere rol krijgt.

Begeleiding

De bachelor Accountancy investeert aanzienlijk in het studiesucces van studenten door middel van studentbegeleiding. De studentbegeleiding binnen de bachelor is gericht op drie pijlers: het ondersteunen bij het maken van de juiste opleidingskeuze, het begeleiden bij het nemen van verantwoorde keuzes in het studieproces en het stimuleren van de persoonlijke en professionele ontwikkeling voor een toekomstige carrière. In de propedeuse ligt de nadruk op een goede start in het hbo. Studenten maken in deze periode kennis met het programma en werken aan

hun studievoordigheden en professionele houding. Studentbegeleiders spelen in het eerste jaar een centrale rol. Zij verzorgen lessen op het gebied van studievoordigheden en een professionele houding. Tevens voeren de studentbegeleiders periodiek individuele gesprekken met studenten aangaande hun studievoortgang. Ook ondersteunen studentbegeleiders studenten bij het maken van keuzes binnen hun studieproces. Aan het einde van het eerste jaar hebben studenten de mogelijkheid om over te stappen naar de opleiding Finance & Control. Dit is een belangrijk keuzemoment voor studenten. Om studenten goed te begeleiden bij deze keuze, worden naast de gesprekken met de studentbegeleider ook gastcolleges verzorgd door zowel de bachelor Accountancy als Finance & Control. Vanaf de propedeuse verschuift het accent van de begeleiding naar het monitoren van studievoortgang en studieplanning. Studenten gaven in gesprek met het panel aan dat ze worden uitgenodigd voor een gesprek met de studentbegeleider als de studieresultaten achterblijven. Als de studieresultaten van studenten goed zijn dan ligt het initiatief voor een gesprek bij de studenten zelf. Studenten kunnen te allen tijde een gesprek met hun studentbegeleider aanvragen.

Studenten zijn over het algemeen positief over de informatievoorziening binnen de opleiding. Informatie wordt verstrekt via de digitale leeromgeving Brightspace, via modulebeschrijvingen en tijdens contactmomenten met docenten.

Studierendement

Het studierendement van de bachelor Accountancy vormt een aandachtspunt. Het uitvalpercentage in het eerste jaar is relatief hoog en de bachelor heeft een aanzienlijke groep langstudeerders. Dit wijst op een studierendement dat voor verbetering vatbaar is. Uit onderzoek van De Haagse Hogeschool blijkt dat de belang-

rijkste oorzaken liggen in een onjuiste studiekeuze en de ervaren moeilijkheidsgraad van het hbo-niveau. Met name studenten met een mbo-achtergrond ervaren de overgang naar het hbo als uitdagend. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek heeft de Haagse Hogeschool gerichte maatregelen genomen, waaronder tentamentrainingen voor struikelvakken in het eerste jaar en intensievere samenwerking met mbo-instellingen om de aansluiting met het hbo te verbeteren. In 2022 is daarnaast Hogeschool-breed het zogenoemde Powerhouse-concept ingevoerd, met als doel het terugdringen van het aantal langstudeerders. Docenten gaven in het panelgesprek aan positief te zijn over de genomen maatregelen. Ze zien bijvoorbeeld dat het aantal langstudeerders is afgenomen. De opleiding blijft de komende jaren investeren in het verbeteren van het studierendement. Daartoe is een rendementsverbeterplan opgesteld, met interventies in meerdere fasen: vóór de start van het programma, tijdens de introductieweek (onboarding) en in de eerste 100 dagen van het studiejaar.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de Haagse Hogeschool met de bachelor Accountancy een gedegen en samenhangend programma heeft neergezet. De Haagse Hogeschool heeft de eindkwalificaties adequaat vertaald naar leerdoelen op module-niveau. Het programma kent met behulp van vier doorlopende leerlijnen een logische opbouw, waarin complexiteit en zelfstandigheid geleidelijk toenemen. Het programma biedt een stevige kennisbasis en bereidt studenten goed voor op de landelijke OAT. De koppeling tussen theorie en praktijk is goed in het curriculum verankerd. Studenten werken direct vanaf het eerste jaar aan beroepsproducten die aansluiten op beroepstaken uit het landelijk BOP-AC.

Het panel vindt dat de onderzoekslijn goed is opgezet, maar ziet ook ruimte voor verbetering. De samenwerking met lectoraten bijvoorbeeld is op dit moment nog beperkt en studenten zijn onvoldoende bekend met de functie lectoraten en hun meerwaarde. Het panel adviseert om lectoraten structureel te betrekken bij het onderwijs van de bachelor en studenten actief te stimuleren om gebruik te maken van de lectorale expertise. Daarnaast kan de opleiding meer aandacht besteden aan publicaties van andere hogescholen en instituten.

De bachelor werkt met sterke didactische uitgangspunten. Het toepassingsgerichte onderwijs stelt studenten in staat om theoretische kennis direct toe te passen in de praktijk. Studenten leren door te doen. Dat draagt bij aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. Het panel waardeert de intensieve betrokkenheid van het beroepenveld bij het onderwijs. Werkveldvertegenwoordigers zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van praktijkcasussen en leveren waardevolle bijdragen aan het projectonderwijs, de module Beroepstaken in de Praktijk en de adoptiemodules. De Haagse Hogeschool maakt tevens gebruik van activerende werkvormen en de onderwijsleeromgeving is inclusief. Het relatief kleine docententeam zorgt ervoor dat studenten en docenten elkaar goed kennen. Er is een sterke focus op formatief handelen, wat studenten als bijzonder waardevol ervaren, zo bleek uit de gesprekken. Het panel adviseert de bachelor om de aandacht voor formatief handelen te behouden bij de doorontwikkeling van het curriculum.

Studenten kunnen in jaar 3 via keuzemodules en in jaar 4 via een minor hun studieprogramma deels afstemmen op persoonlijke interesses. Het panel constateert echter dat de keuzemogelijkheden voor studenten van de bachelor Accountancy vrij beperkt zijn. Door de verplichte

CEA-eindtermen, en de keuzes die de opleiding daarbij maakt, is de minorruimte beperkt tot 15 EC, terwijl de meeste hogeschoolbrede minoren 30 EC beslaan. Hierdoor vervalt voor Accountancy-studenten een aanzienlijk deel van het reguliere aanbod. Het panel adviseert de opleiding de ruimte te pakken die in het curriculum mogelijk is, om studenten meer keuzeruimte te bieden, zodat zij hun studieprogramma beter kunnen afstemmen op hun individuele interesses en professionele ambities.

Het panel signaleert dat de verschillende doorstroommogelijkheden en studieloopbaanoriëntatie nog onvoldoende in het curriculum aanbod komen. Het panel adviseert om in de herziening van het curriculum explicieter en beter gestructureerd aandacht te besteden aan de doorstroomminoren en studieloopbaanoriëntatie, zodat studenten tijdig en volledig geïnformeerd worden over hun opties na het behalen van de bachelor.

Het panel constateert dat de focus binnen het curriculum, alsook in de gesprekken met docenten en het beroepenveld, grotendeels ligt op de samenstellpraktijk en niet op de controlepraktijk. Het panel adviseert de Haagse Hogeschool om in de verhouding samenstellpraktijk/controlepraktijk meer balans aan te brengen, zodat studenten in gelijke mate voorbereid worden op beide kerndomeinen binnen het beroep.

Het panel waardeert het feit dat internationalisering een herkenbare plaats heeft in het programma. Internationalisering komt aan bod in de module Business English, interculturele communicatie en internationale samenwerkingen via onder meer COIL. Het panel ziet mogelijkheden om het curriculum meer 'internationaal' te maken in bijvoorbeeld de gebruikte vraagstukken, en in uitwisselingsmogelijkheden.

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek kennisgemaakt met een zelfbewust, trots docententeam. De docenten zijn inhoudelijk deskundig, didactisch gekwalificeerd en hebben nauwe contacten met het werkveld. Studenten geven aan dat ze hun docenten als benaderbaar en betrokken ervaren. Tegelijkertijd signaleren studenten verschillen in de mate en wijze van ondersteuningsverlening. Niet alle docenten reageren even snel of geven duidelijke toelichting bij opdrachten. Het panel adviseert om hier aandacht aan te besteden en de onderlinge afstemming binnen het docententeam te versterken.

Het panel merkt op dat de docentprofessionalisering binnen de bachelor nog te veel gericht is op het individu, zonder dat er rekening wordt gehouden met de relevantie van een opleiding of cursus voor het team als geheel. Het panel adviseert om een teamgerichte aanpak te implementeren, gericht op gezamenlijke onderwijsontwikkeling en gedeelde verantwoordelijkheid. Wat heeft het team, en niet slechts het individu, nodig?

Het panel ziet terughoudendheid bij docenten als het gaat om de aanstaande curriculum-

herziening. Het herzien van het curriculum in lijn met de herijkte onderwijsvisie, inclusief het formuleren van leeruitkomsten en het werken met onderwijseenheden van 5 EC, vraagt om een forse inspanning van alle betrokkenen. Het panel adviseert om te investeren in draagvlak onder docenten en het faciliteren van gezamenlijke curriculumontwikkeling, zodat docenten zich mede-eigenaar voelen van de beoogde veranderingen.

Het studierendement van de bachelor Accountancy vormt een punt van zorg. De uitval in het eerste jaar is relatief hoog en er is sprake van een aanzienlijke groep langstudeerders. Het opleidingsmanagement is zich van de cijfers bewust en heeft verschillende maatregelen genomen om deze te verbeteren. Het panel vindt het positief dat het opleidingsmanagement actief inzet op verbeteringen, maar adviseert om tijdens de aankomende curriculumherziening expliciet aandacht te houden voor het rendement.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De bachelor Accountancy beschikt over een adequaat toetsbeleid dat aansluit bij de toetsvisie en het centrale toetsbeleid van De Haagse Hogeschool. Het toetsbeleid van de bachelor is vastgelegd in het faculteitsbrede Toetshandboek BFM. In het Toetshandboek staan de toetscyclus, de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken gremia en de inhoudelijke en procedurele kaders voor toetsing beschreven. Het toetsbeleid is verder uitgewerkt in de Onderwijs- en Examenregeling 2024-2025. Daarin zijn onder meer de rechten en plichten van studenten met betrekking tot het onderwijs en examinering vastgelegd.

Visie op toetsen

De Haagse Hogeschool beschouwt toetsing als krachtig middel om studenten 1) te stimuleren tot leren en 2) hen voor te bereiden op de beroepspraktijk. Studenten worden met behulp van formatief handelen en summatieve toetsen gemotiveerd om voortdurend te leren. Summatieve toetsen bestaan uit schriftelijke toetsen, projecten en verslagen. Een groot deel van de schriftelijke toetsen is cumulatief opgebouwd (20%-30%-50%), wat studenten helpt hun studiedrag te spreiden, inzicht geeft in voortgang en uitstelgedrag voorkomt. Daarnaast bereiden studenten zich voor op de LOAT door het maken van vier verplichte oefentoetsen. Studenten leggen niet alleen summatieve toetsen af, maar ontvangen tevens feedback (formatief) op hun prestaties. Op die manier kunnen studenten hun leerproces bijsturen.

Studenten worden door middel van de verschillende toetsen voorbereid op de beroepspraktijk (praktijkgerichtheid). Dat houdt in dat toetsen de beroepspraktijk als uitgangspunt nemen.

Toetsen zijn doorgaans gebaseerd op casuïstiek uit de beroepspraktijk van de accountant. Ook dienen studenten door het maken van een beroepsproduct te laten zien dat zij over de juiste kennis, vaardigheden en houding beschikken voor een goede beroepsuitoefening.

Toetsprogramma

Het toetsprogramma is zodanig vormgegeven dat het aansluit bij het didactisch concept van de opleiding, bijdraagt aan de realisatie van de CEA-eindtermen én aan de ontwikkeling van de beoogde gedragskenmerken. De opleiding hanteert een gevarieerd palet aan toetsvormen. Toetsen worden ontwikkeld op basis van toetsmatrijzen die zijn afgeleid van de leerdoelen, waarin onder meer de CEA-eindtermen zijn uitgewerkt. Toetsconstructie vindt plaats door een toets constructeur en wordt, conform het vierogenprincipe, beoordeeld door een tweede lezer vóór afname van de toets. De beoordelingscriteria zijn vastgelegd in antwoordmodellen en beoordelingsformulieren. Elk criterium is voorzien van uitgeschreven rubrics aan de hand waarvan het oordeel kan worden bepaald.

Digitale toetsing

Binnen de bachelor Accountancy wordt gebruikgemaakt van RemindoToets, de digitale toetsapplicatie van De Haagse Hogeschool. Conform het facultaire beleid worden schriftelijke toetsen, waar mogelijk, digitaal afgenomen via Remindo. In overleg met docenten wordt per vak bepaald of en hoe een toets geschikt is voor digitale afname. Docenten zijn in 2021-2022 getraind in het gebruik van Remindo. Voor technische of inhoudelijke ondersteuning kunnen zij terecht bij een aangewezen key-user. Sinds studiejaar 2024-2025 biedt de opleiding jaarlijks een aanvullende training aan voor nieuwe

docenten en voor collega's die hun kennis van Remindo willen actualiseren.

De Haagse Hogeschool is tevreden over de inzet van digitale toetsing, omdat het de werkdruk voor docenten verlaagd op het gebied van nakijken van de toetsen en het analyseren van toetsresultaten. Docenten ervaren echter ook knelpunten. Met name bij vakken waarbij uitgebreide berekeningen onderdeel van een toets vormen, wordt digitaal toetsen als minder prettig ervaren. De examencommissie liet in het panelgesprek weten dat er verschillende klachten zijn binnengekomen, met name met betrekking tot over technische storingen die bijvoorbeeld het wegvallen van antwoorden tot gevolg hebben gehad. Als de examencommissie een klacht gegrond verklaard, mogen studenten toets herkansen.

Beoordeling van toetsen

Gemaakte toetsen worden beoordeeld door deskundige examinatoren. Nadat een toets is afgenomen vindt er altijd een inzagemoment plaats. Tijdens het inzagemoment kunnen studenten feedback krijgen op hun werk en inzicht krijgen in de beoordeling. Voor toetsen die via Remindo zijn gemaakt bestaan ook inzagemomenten. Deze inzage vindt plaats in een beveiligde elektronische omgeving, gevolgd door een individueel gesprek met de docent, mocht dit gewenst zijn. Studenten die het niet eens zijn met een beoordeling kunnen formeel in beroep gaan bij het College van Beroep voor de Examens (CBE).

Generatieve AI

De Examencommissie besteedt actief aandacht aan het gebruik van AI in relatie tot het waarborgen van de toetskwaliteit. Om risico's op ongeoorloofd gebruik van AI te beperken, heeft de examencommissie in het afgelopen collegejaar een inventarisatie gemaakt van alle toetsen

waarbij het mogelijk is om (ongeoorloofd) gebruik te maken van generatieve AI. Bij elk van deze toetsen is een extra toetselement toegevoegd dat het gebruik van AI onmogelijk maakt. Voorbeelden zijn een mondelinge toets of een Criterium Gericht Interview (CGI). Op die manier wordt ondervangen dat studenten daadwerkelijk de leerdoelen beheersen.

Waarborging toetskwaliteit

De kwaliteit van toetsing en beoordeling wordt onder meer gewaarborgd door de Examencommissie. De studies Accountancy en Finance & Control hebben een gedeelde Examencommissie. De Examencommissie draagt, conform wettelijke bepalingen, zorg voor de kwaliteit van de toetsing, de waarborging van het eindniveau van de bachelor en de benoeming van examinatoren. De Examencommissie controleert daarnaast of de examens voldoen aan alle gestelde kwaliteitsnormen en is verantwoordelijk voor het toekennen van extra examenkansen en vrijstellingen. De Toetscommissie beoordeelt onder meer of toetsen voldoen aan de kwaliteitscriteria uit het Toetshandboek. Voor het bewaken van de kwaliteit van de LOAT wordt gebruik gemaakt van twee externe commissies: de Redactiecommissie en de Landelijke Commissie Examens (LCE). In beide externe commissies neemt een docent van de opleiding Accountancy van de Haagse Hogeschool zitting. De Haagse Hogeschool waarborgt de toetskwaliteit tevens door gebruik te maken van het vierogenprincipe en kalibratiesessies (zie ook standaard 4).

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat het toetsbeleid van de bachelor Accountancy op adequate wijze bijdraagt aan het bevorderen van de leerprestaties van studenten. De visie op toetsing is goed doordacht en sluit aan bij de onderwijspraktijk. De bachelor Accountancy hanteert een

toetsprogramma dat via de leerdoelen, waarborgt dat de CEA-eindtermen worden gerealiseerd en dat de gedragskenmerken worden ontwikkeld. Het panel is positief over de aandacht voor praktijkgerichtheid en de formatieve feedbackmomenten. Tegelijkertijd plaatst het panel kanttekeningen bij de toetsbelasting. Tijdens het programma wordt veel getoetst en daardoor komt de studeerbaarheid van het programma onder druk te staan. Tevens wijst het panel erop dat de focus op kennistoetsen het risico met zich meebrengt dat studenten zich te veel focussen op het behalen van toetsen, in plaats van op duurzame kennisontwikkeling. Het panel adviseert de opleiding om kritisch te bekijken welke toetsen wel en welke toetsen niet bijdragen aan het leerproces van studenten. Tevens vraagt het panel te overwegen om het

aantal summatieve toetsen te verminderen en meer ruimte te creëren voor verdiepend leren.

De waarborging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling is goed. Het panel is onder de indruk van de proactieve en betrokken Examencommissie, die haar wettelijke taken serieus neemt en goed op de hoogte is van interne en externe ontwikkelingen die voor de bachelor relevant zijn. De kwaliteit van toetsing en beoordeling wordt onder meer gewaarborgd via het vierogenprincipe, de inzet van beoordelingsformulieren, de nauwe betrokkenheid van de Examencommissie, de Toetscommissie en de externe Redactiecommissie en LCE.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het uiteindelijke eindniveau van de bachelor Accountancy wordt vastgesteld nadat studenten de LOAT hebben afgelegd en de afstudeerfase hebben voltooid. De LOAT, goed voor 12 EC, wordt twee keer per jaar afgenomen en toetst via een complexe praktijkcasus de kernvakken Audit & Assurance, Externe Verslaggeving en Interne Controle & Accounting Information Systems. De toets vraagt van studenten een integrale toepassing van kennis en vaardigheden op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar in de accountancy sector. Landelijk scoort de bachelor Accountancy hoog op LOAT: in het collegejaar 2024–2025 behoorde het slaggingspercentage voor de toets tot de top drie van alle hbo-accountancyopleidingen in Nederland. De LOAT-resultaten bevestigen dat afgestudeerden voldoen aan de landelijke standaarden voor het beroep van accountant.

Afstudeerfase

De afstudeerfase vormt het afsluitende onderdeel van de bachelor Accountancy. Studenten mogen voor het afstuderen kiezen uit het schrijven een scriptie of afstuderen met beroepsproducten. In beide varianten leggen studenten dit afsluitende deel van het programma bij een externe opdrachtgever af, veelal een accountantskantoor. Ze worden begeleid door een afstudeerdocent en een bedrijfsmentor. De scriptie richt zich op het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek, waarbij studenten meestal een onderwerp kiezen dat op de controlepraktijk gericht is. In de scriptie dienen studenten aan te tonen dat zij passende onderzoeksmethoden, inclusief literatuurstudie, hebben toegepast, en waarin de analyse en de bevindingen worden verantwoord.

Afstuderen met beroepsproducten houdt in dat studenten praktijkgerichte beroepstaken uitvoeren, passend bij een beginnend professional, zoals onderdelen van samenstel- of controleopdrachten. In deze afstudeervariant leveren studenten vier tot zes praktijkproducten op, vergezeld van een verantwoordingsverslag met onder andere het theoretisch kader, de klantbeschrijving, de uitgevoerde werkzaamheden, de toegepaste onderzoeksmethoden, het resultaat, de conclusie en een reflectie. Minimaal één beroepsproduct bevat een advies. Deze variant wordt voornamelijk gekozen door studenten die zich willen oriënteren op de samenstelpraktijk.

Om het gerealiseerde eindniveau van de bachelor goed te kunnen beoordelen, heeft het panel 15 afstudeerwerken bestudeerd van studenten die tussen 2023 en 2025 zijn afgestudeerd. De scripties en de beroepsproducten met bijhorende verantwoordingsverslagen laten zien dat het eindniveau ruimschoots is behaald. De scripties hebben een stevige theoretische basis en leveren een duidelijke bijdrage aan de beroepspraktijk. De mogelijkheid om via het aanleveren van beroepsproducten af te studeren is naar mening van het panel goed in de bachelor geïmplementeerd en sluit nauw aan op de beroepspraktijk. De afstudeerwerken zijn zorgvuldig opgebouwd en inhoudelijk sterk. Op basis van de bestudeerde werken constateert het panel dat de samenstelpraktijk daarin sterker vertegenwoordigd is dan de controlepraktijk.

Beoordeling afstudeerwerken

Het eindniveau van studenten wordt door twee examinatoren en de bedrijfsmentor beoordeeld tijdens het eindgesprek. Beoordelingen zijn

gebaseerd op de CEA-eindtermen en de gedragskenmerken uit het landelijk BOP-AC.

In gesprek met de Examencommissie merkte het panel op dat de beoordelingen van de afstudeerwerken over het algemeen accuraat en navolgbaar zijn. Enkele beoordelingsformulieren van Afstuderen met beroepsproducten bevatten echter geen toelichting over het functioneren van studenten in de praktijk, behalve 'kan ik niet beoordelen'. De Examencommissie gaf aan dat een dergelijke opmerking in het beoordelingsformulier direct door de commissie wordt gesignaleerd. De Examencommissie neemt alle beoordelingsformulieren van afstudeerwerken door. Bij onvoldoende toelichting of een niet-student-specifieke onderbouwing grijpt de Examencommissie in: docenten ontvangen gerichte feedback over het door hen ingevulde formulier, en er wordt opnieuw beoordeeld indien nodig. De Examencommissie gaf tevens aan dat de beoordeling van de eindwerken altijd in koppels plaatsvindt (het vier-ogen-principe). De koppels dienen regelmatig te wisselen van samenstelling, zodat docenten van elkaar leren. Daarnaast organiseert de afstudeercommissie regelmatig kalibratiesessies met beoordelaars en voert de commissie structureel overleg met de examencommissie. Tijdens de kalibratiesessies en overlegmomenten gaat veel aandacht uit naar de onderbouwing en consistentie van beoordelingsformulieren.

Bij twijfel met betrekking tot een eindcijfer van zowel scripties als beroepsproducten, wordt het zes-ogenprincipe toegepast. Dat betekent dat indien noodzakelijk een derde beoordelaar wordt geraadpleegd. Het raadplegen van een derde beoordelaar gebeurt alleen als studenten een grensscore behalen (tussen 5,0 en 6,0) en bij uitzonderlijk hoge scores (>9,0). Voor de LOAT geldt dat uitwerkingen met een score tussen 5,0

en 6,0 altijd volledig worden herbeoordeeld door een tweede corrector.

Aansluiting beroepenveld

De Haagse Hogeschool levert goed opgeleide Accountancy professionals af die goed zijn voorbereid op de arbeidsmarkt. De meeste afgestudeerden vinden snel een baan op hbo-niveau in de financieel-economische sector, zelfs vaak al vóór het afstuderen. Dat is enerzijds vanwege het kwalitatief goede onderwijs, maar anderzijds vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Circa 60% van de alumni werkt binnen de accountancybranche en ongeveer 35% daarvan werkt bij een van de big four-kantoren. Alumni vervullen daarnaast ook functies zoals financieel analist, ondernemer en docent. Ongeveer 60% van de alumni hebben voor een vervolgstudie gekozen. De Haagse Hogeschool onderhoudt actief contact met oud-studenten en betreft hen bij onderwijsactiviteiten. Op die manier kunnen waardevolle relaties tussen de bachelor en de beroepspraktijk ontstaan.

Het panel sprak tijdens het locatiebezoek met alumni en vertegenwoordigers uit het beroepenveld die tevens zitting hebben in de BVC, over de aansluiting van de bachelor op de beroepspraktijk. De alumni vertelden enthousiast over hoe ze zich tijdens het programma op professioneel gebied hebben ontwikkeld. De uitgebreide aandacht die tijdens het programma uitgaat naar de LOAT en de praktijkopdrachten helpen hen dagelijks bij hun werkzaamheden in de praktijk. Daarnaast waarderen de alumni de nadruk op digitale vaardigheden zoals het werken met Excel en Power BI. De leden van de BVC bevestigen dat afgestudeerden beschikken over een degelijke theoretische basis, bovengemiddelde kennis van boekhouden en informatiesystemen hebben en over de benodigde praktijkgerichte vaardigheden beschikken. Ook waarderen de leden de kritische, onderzoekende

houding van studenten. Het beroepenveld vindt dat de afstudeerwerken een representatief beeld geven van het niveau van beginnende accountancy professionals.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat het gerealiseerde eindniveau van de bacheloropleiding Accountancy overeenkomt met het beoogde bachelorniveau. Op basis van de vijftien afstudeerwerken bestaande uit scripties en dossiers met beroepsproducten en verantwoordingsverslagen, concludeert het panel dat de afgestudeerden het eindniveau ruimschoots realiseren. Het panel is positief over de twee afstudeervarianten waaruit studenten kunnen kiezen. Dit sluit goed aan bij de diversiteit aan beroepsprofielen waarvoor de bachelor Accountancy opleidt. De scripties zijn inhoudelijk sterk, goed gestructureerd en theoretisch stevig onderbouwd. De beroepsproductenvariant is naar het oordeel van het panel zorgvuldig geïmplementeerd en sluit goed aan bij de beroepspraktijk. Het verantwoordingsverslag houdt een extra reflectie op het afstudeerproces en de ontwikkeling van de beroepsproducten in. Hoewel de kwaliteit van de afstudeerwerken over het geheel genomen voldoet, constateert het panel dat de controlepraktijk relatief weinig naar voren komt in de beoordeelde eindproducten. Dit is een aandachtspunt, omdat studenten geacht worden eindkwalificaties te behalen in zowel de controle- als de samenstelpraktijk. Het panel adviseert de bachelor om bij de doorontwikkeling van het programma meer differentiatiemogelijkheden binnen de

eindkwalificaties te creëren, bijvoorbeeld door specialiseringsroutes te ontwikkelen voor beroepsprofielen zoals auditing, controlling of samenstelpraktijk.

Het panel is positief over de proactieve rol van de Examencommissie. De Examencommissie zet zich actief in om het proces van beoordelen objectief en nauwkeurig te doen verlopen. De commissie doet dit onder andere door het aanscherpen van beoordelingsformulieren, het lezen van alle beoordelingsformulieren en het organiseren van kalibratiesessies.

De LOAT is, naast de afstudeerfase, een belangrijk ijkpunt voor het gerealiseerde eindniveau. De goede resultaten voor de toets geven het panel vertrouwen in het niveau van de afgestudeerden.

De aansluiting op het beroepenveld is goed. De meeste afgestudeerden vinden snel een passende functie in de financieel-economische sector. Het panel stelt vast dat afgestudeerden beschikken over relevante inhoudelijke kennis, digitale vaardigheden en een praktijkgerichte, onderzoekende houding. Alumni geven aan goed voorbereid te zijn op de beroepspraktijk. Vertegenwoordigers van het beroepenveld bevestigen dit beeld.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Bijlage: administratieve gegevens

Instelling

Naam in RIO	De Haagse Hogeschool
Adres	Johanna Westerdijkplein 75 2521 EN Den Haag
Website	
BRIN-nummer	27UM
Status (bekostigd of onbekostigd)	bekostigd
ITK (ja of nee)	ja

Opleiding

Eerste naam; zoals vastgelegd in RIO	B Accountancy
Locatie	Den Haag
Opleidingsnummer in RIO	34406
Oriëntatie en niveau (wo/hbo/ad/ba/ma)	Hbo bachelor
Onderzoeksmaster (ja of nee)	Nee
Taal in het onderwijs	Nederlands
(Wettelijke) beroepsvereisten (ja of nee)	Ja
Alle opleidingstrajecten/afstudeerrichtingen/ specialisaties	nvt
Joint programme degree	Nee
Bijzonder kenmerk	Nee
Verleende graad en toevoeging aan de graad	BSc
Studielaast in EC (60, 90, 120, 180, 240, 360)	240 EC
Variant(en) (voltijd, deeltijd, duaal)	voltijd
Werken met eenheden van leeruitkomsten (voltijd, deeltijd, duaal)	nvt
Visitatiegroepindeling	HBO Accountancy groep 2
Inleverdatum visitatierapport	1 november 2025
Overig (bijv. naamswijziging of studieduur- verlenging)	nvt

Bijlage 1: visitatiepanel

Drs Raoul van Aalst, voorzitter
Zelfstandig adviseur

De heer mr J.J.J. (Jordy) Vissenberg RB
Eigenaar van belasting – en juridische advieskantoor The Vivado Company en docent
belastingrecht/privaatrecht aan de Avans Hogeschool bij de Academie voor Algemeen en Financieel
Management

De heer Ömer Erhotamis MSc RA
Docent Accountancy aan de Hogeschool utrecht en manager in de audit- en assurancepraktijk van PwC
Accountants

Jasmijn Olsthoorn, Student-lid
Student Finance&Control, Hogeschool Rotterdam sinds 2021

Het panel werd ondersteund door Yvet Blom, gecertificeerd secretaris

Alle panelleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend
en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2: bezoekprogramma

08.45 Inloop auditoren en informele ontvangst bij Deloitte
09.00 – 09.45 Gesprek met management
09.45 – 10.00 Paneloverleg
10.00 – 10.15 Meekijken bij presentaties van studenten, docenten & betrokkenen Deloitte
10.15 – 10.30 Paneloverleg
10.30 – 11.00 Verplaatsing van Deloitte naar De Haagse Hogeschool
11.00 – 12.00 Gesprek met studenten
12.00 – 12.45 Paneloverleg / lunch
12.45 – 13.45 Gesprek met docenten
13.45 – 14.00 Paneloverleg
14.00 – 14.45 Gesprek met werkveld en alumni
14.45 – 15.00 Paneloverleg
15.00 – 15.45 Gesprek met examencommissie, toetscommissie, curriculumcommissie en afstudeercommissie
15.45 – 17.00 Afrondend paneloverleg
17.00 – 17.15 Terugkoppeling door panel

Bijlage 3: aanbevelingen vorige visitatie

In onderstaande tabellen staat in kolom 1 de standaard benoemd uit de zelfreflectie van 2019. In kolom 2 is de aanbeveling vanuit de visitatie 2019 beschreven en in kolom 3 de opvolging ervan. In kolom 4 is aanbeveling uit de peer audit 2023 per standaard beschreven met in de vijfde en laatste kolom de opvolging daarvan.

In kolommen 3 en 5 zijn de acties die naar aanleiding van de visitatie zijn ingezet benoemd met daarin welke er afgerond zijn (gerealiseerd), ingezet zijn maar nog niet afgerond (ongoing) en welke er nog open staan (dient nog te gebeuren).

Standaard	Aanbeveling Visitatie 2019	Opvolging
Standaard 1	De opleiding profileert zich op drie inhoudelijke gebieden. Het gebied "Intercultureel gedrag en communicatie" is minder zichtbaar in de profilering en kan worden versterkt.	• Collegejaar 2019-2020: Quick wins op het gebied van positionering benut. • Sept-okt 2020: samen met marketingafdeling positioneringsbijeenkomsten georganiseerd. Gelet op het feit dat Intercultureel Gedrag en Communicatie een aandachtspunt is, is besloten dit thema niet te gebruiken als profileringpunt. Gekozen propositie (toepassingsgerichtheid, IT en Public Responsibility) is inmiddels geïmplementeerd in de communicatiestrategie. (gerealiseerd)
Standaard 1	De ambities van De Haagse Hogeschool (vastgelegd in thema's wereldburgerschap, internationalisering en netwerkhogeschool) worden in het opleidingsprofiel benoemd. Naar het oordeel van de visitatiecommissie kan de zichtbaarheid van deze ambities in het profiel van de opleiding versterkt worden.	• Adoptie van modules door het werkveld. Het werkveld levert docenten voor gastcolleges, lesseries en ontwikkeling van opdrachten en begeleiding van studenten. (gerealiseerd)
Standaard 2	De studeerbaarheid van het programma is een aandachtspunt. Er zijn veel deelttoetsen en drempels in het programma.	• Deeltoetsen: kritisch gekeken naar aantal en verminderd waar mogelijk. • Drempels: getoetst met werkveld, waar mogelijk gesimplificeerd. Afschaffen niet gewenst i.v.m. minimumniveau. (gerealiseerd)
Standaard 3	De samenhang in het onderwijsprogramma kan beter zichtbaar worden gemaakt. De opleiding zou de beroepenveldcommissie meer in contact kunnen brengen met de curriculumcommissie om structureel gezamenlijk naar de onderwijskwaliteit te kijken en toezicht te houden op de samenhang.	• De Curriculumcommissie is toegevoegd aan de Beroepenveldcommissie. • Aanvang collegejaar: samenhang per semester uiteengezet. • Elk semester draait om beroepsproducten, studenten krijgen uitleg over bijdrage vakken. • Resultaatverantwoordelijke teams per jaarlaag: horizontale en verticale samenhang geborgd. (gerealiseerd)
Standaard 4	De positieve en eventuele negatieve effecten van het hanteren van drempels voor diverse programmaonderdelen dienen grondig geëvalueerd te worden en waar nodig heroverwogen.	• In overleg met werkveld en opleidingscommissie onderzocht waar vereenvoudiging mogelijk was. Vereenvoudigde drempels: - Deelname landelijke OAT - Start afstudeerscriptie

		- Deelname tweedejaars module beroepstaken in de praktijk en stage (gerealiseerd)
Standaard 5	De informatievoorziening aan aspirant-studenten kan mogelijk verder worden versterkt, om de hoge uitval in het eerste jaar te verlagen. Mogelijk intake- of matchingsgesprekken invoeren of intakeopdrachten instellen.	• Voorlichtingsdagen herzien en verbeterd. • Boodschap compacter, eerlijker over moeilijkheidsgraad. • Voorlichting vanuit verschillende perspectieven (student, docent, werkveld) en actief opgezet. (gerealiseerd)
Standaard 6	Gezien de ervaren hoge werkdruk in de afgelopen jaren dienen de hoeveelheid en de snelheid van de ontwikkelingen in de opleiding goed in overeenstemming gehouden te worden met de capaciteit van het docententeam en met de wens rust en stabiliteit te bewaren.	• Extra capaciteit geworven sinds 2019, deels ingezet door coronapandemie en onderwijs in halve klassen. • Op dit moment 3 medewerkers (0,4 fte) actief in onderzoek. (deels ongoing)
Standaard 9	Breng de beroepenveldcommissie meer in contact met de curriculumcommissie om structureel gezamenlijk naar de onderwijskwaliteit te kijken.	• Zie hierboven onder standaard 3. (gerealiseerd)
Standaard 9	Daarbij kan de Curriculum Commissie een integrerende rol vervullen in de bewaking van de samenhang in het onderwijsprogramma, incl. inhoudelijke leerlijn en verbinding met Onderwijskader.	• Zie hierboven onder standaard 3. • Resultaatverantwoordelijke teams hebben bijgedragen aan versterkte samenhang binnen de opleiding. (ongoing)
Standaard 9	De procedure voor kwaliteitszorg is gedeeld met de collega's, maar het is nog geen onderdeel van het DNA. Belangrijk onderdeel is bespreking van uitkomsten in de resultaatverantwoordelijke teams, maar dit gebeurt nog beperkt.	• Na afschaffen RVTs nieuwe kwaliteitscyclus ingevoerd. • Aanvankelijk bewerkelijk, inmiddels gesimplificeerd. • Cyclus wordt doorlopen, maar blijft in ontwikkeling. (ongoing)
Standaard 9	De communicatie richting studenten over de genomen verbetermaatregelen kan beter.	• Studenten worden via Brightspace geïnformeerd na afronding kwaliteitscyclus. (gerealiseerd)
Standaard 10	De opleiding voert het cumulatief toetsen niet rigide in; het wordt niet toegepast waar integrale toetsing beter past. Belangrijk om effecten te evalueren en waar nodig bij te stellen.	• Effecten geëvalueerd en bijgesteld waar nodig. (ongoing)
Standaard 11	Eindniveau van de geselecteerde scripties: in alle onderzoeken is voldoende onderzoekend vermogen zichtbaar, waarbij het de visitatiecommissie wel opvalt dat er verschillen zijn in de omvang en kwaliteit van het onderzoeksdeel. De visitatiecommissie adviseert de opleiding strengere eisen te stellen aan de praktijkgerichtheid van de opdracht. De opleiding dient hiertoe heldere, voorschrijvende richtlijnen op te stellen zodat duidelijk is voor bedrijven waar de opdrachten aan moeten voldoen.	• Het werkveld wilde bij afstudeerscripties vooral studenten aan zich binden. De praktijkgerichtheid van de scriptie is door onze bewust gekozen profilering en positionering belangrijk, waardoor de noodzaak ontstond om ons betrokken werkveld meer te scholen in de praktijkgerichte insteek van de afstudeeropdracht. • We hebben een paar kalibratiesessies georganiseerd met bedrijfsbegeleiders over wat precies de bedoeling is van de scriptieopdrachten en waar een afstudeervoorstel aan dient te voldoen. Daarnaast hebben we bedrijfsbegeleiders betrokken bij de feedbacksessies op afstudeeropdrachten van studenten om studenten te helpen een concreet en

		praktisch afstudeervoorstel te maken. (ongoing)
Standaard 11	De opleiding kan het zicht op de carrièrepaden van afgestudeerden verder versterken door haar alumni beleid uit te bouwen.	• Deze aanbeveling is niet structureel opgepakt. Via ons netwerk en LinkedIn groep hebben we zicht op onze alumni, maar we organiseren geen structurele activiteiten om ze aan ons te binden. Ons netwerk helpt ons, en wij weten de weg naar onze alumni op een meer natuurlijke, ad-hoc manier goed te vinden: Ze worden op verschillende onderdelen van ons programma ingezet voor bijvoorbeeld gastcolleges, als bedrijfsmentor (coach), als docent of als lid van de BVC. • Voor de nabije toekomst is het plan om dit onder te brengen in het takenpakket van de coördinator externe relaties. (dient nog te gebeuren)

Bijlage 4: bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Strategisch jaarplan Accountancy en Finance & Control
- Beroeps- en opleidingsprofiel HBO-Bachelor Accountancy opleidingen, juli 2017
- CEA-eindtermen
- Modulebeschrijvingen
- Instellingsplan voor ons voltijd bachelor onderwijs. De Haagse Hogeschool, 2023
- Onderwijsvisie en -kader voor ons voltijd bachelor onderwijs. De Haagse Hogeschool, 2023
- Stagehandleiding
- Eindtermenmatrix
- Opleidingskader Faculteit Business, Finance & Marketing
- Opleidingskader Opleiding Accountancy, 2022
- Onderwijsevaluaties
- Verbeterplan rendement
- Het Toetshandboek, Faculteit Business, Finance & Marketing
- Onderwijs- en examenregeling Studentenstatuut deel 2, Accountancy, De Haagse Hogeschool, 2024-2025 OLP 2024-2025
- Overzicht examinatoren
- Notulen commissies
- Afstudeerhandleiding
- Eindwerkstukken van 15 studenten

